

Waliën vertelt van verdwenen adel

Een stuk muur met acht familiewapens, een stuk gracht. We staan bij de laatste resten van de havezate Waliën.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

HUPPEL - Aan de Waliëseweg in Huppel bij Winterswijk spraken we af met Willem Peletier, kenner van de Winterswijkse historie, en de Winterswijkse landschapsfotograaf Hans Hendriks. Beiden zijn om totaal verschillende redenen verzoet op dargene wat we zien achter gracht en witte poortzuilen met het opschrift Landgoed Waliën.

We maken een foto in de wei bij de merkwaardige muurklomp, een rijksmonument. Van de bewoners Wassink komt wel het verzoek te vermelden dat het binnen de gracht privéterrein is.

De vanaf 1905 ingrijpend verbouwde havezate brandde op 26 januari 1908 af. Viel de olielamp vanzelf om? Volgens Willem Peletier bleven er altijd geruchten dat de lamp bewust omgeschoot zou zijn om 'van het spul af te komen'. Is bij de sloop van de uitgebrande havezate de muurklomp blijven staan vanwege de acht familiewapens op de schoorsteenfries? Op een verhelderend informatiebord aan de weg is te zien waar tot 1908 het hoofdgebouw stond, geprojecteerd over de huidige toestand.

De wapens op de muurklomp zijn bewijzen van de afdeling van de belangrijke families die het Waliën ooit bezaten. Latere eigenaren waren meer boeren en gete-ten burgers.

Hans Hendriks mag graag filosoferen over de verpaupering, waardoor in Winterswijk de adellijke havezaten een voor een zijn verdwenen en waarna de scholteboe-

ren het heft geleidelijk overnamen. Dat er toch nog iets tastbaars is, een stuk gracht, een stuk muur, een theekoepel, het boeit hem sterk. En op het erf staat een hoog bijgebouw dat in zijn vorm

► **Een parkachtig stuk landschap herinnert aan een verdwenen havezate bij Winterswijk**

op een spieker lijkt, een opslagschuur voor graan en andere landbouwproducten, waarmee in natura betalingen door de pachtboeren werden voldaan, vertelt Hans. Peletier heeft nog een boekje waarin de openbare verkoop van juli 1908 uitvoerig is beschreven. Bij elk van de 65 percelen noteerde de toenmalige eigenaar hoe hoog door wie werd ingezet en wat het vervolgens opleverde. Bos, weiland, akkers en tien bouwplaatsen (boerderijen), waar-

■ **Hans Hendriks (rechts) en Willem Peletier bij het muurrestant met de acht familiewapens van Waliën.** foto Jan van den Brink

van de tiende treffend Decima (tien) heette, gingen met het 'heerlijk jachtrecht' onder de hamer.

We wandelen door het Waliënsbos achter de oude kasteelplaats. In dit particuliere bos wordt blijkens de geparkeerde auto's druk gewandeld, maar het is wel zo groot dat we er niemand tegenkomen. De Ratumsbeek

snijdt er in prachtige wilde bochten tussen steile oevers door. Op een open stuk staat een knoestige eik, bij de wortels een houten bordje met de naam Nala bij een ster met een kluijferdoor, misschien van een hier begraven hond. Het frappeert Hans Hendriks. „Onze dochter had een kat die zo heette en nu dood is. Wel een groot toeval bij zo'n zeldzame

naam.” De naam Waliën leeft voort in de naastgelegen school. En in 1943 is in Warken bij Zutphen een herenhuis gebouwd, door eigenaar Van Heeckeren ook Waliën gedoopt, naar zijn voorvaderlijk slot bij Winterswijk.

.....
Dit is deel 42 in de serie over landschapsmonumenten.
achterhoekweermooi.nl